

UNIVERSITAS **MAGASINET**

SUKSESS

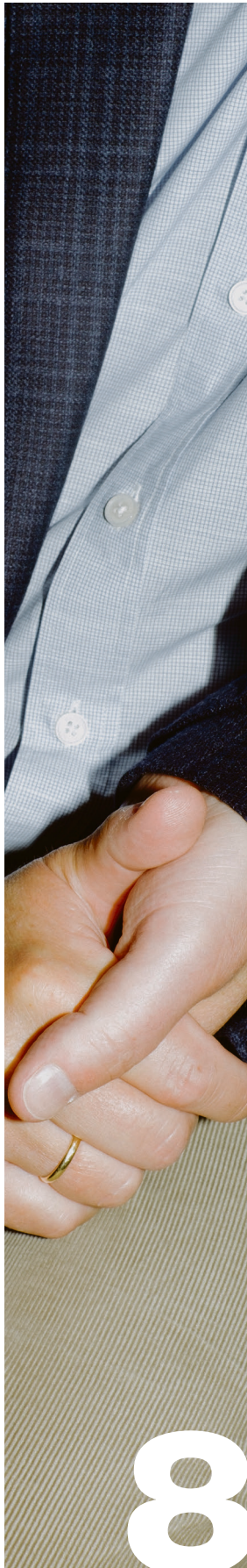

INNHOOLD

4

LIVSSTILEN

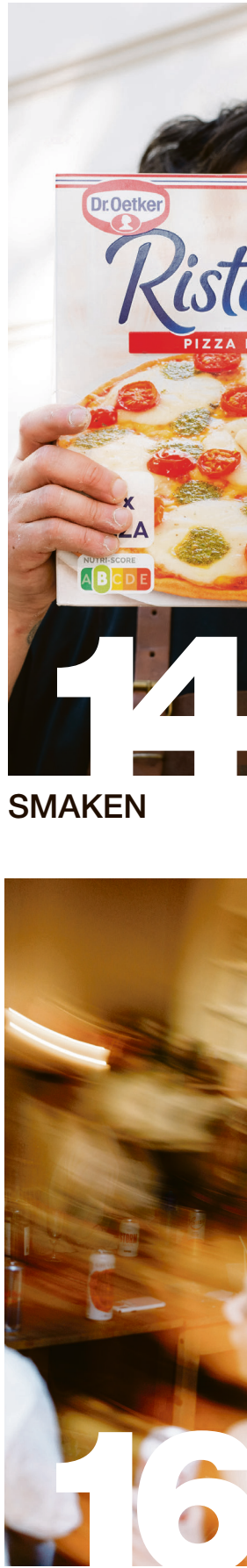
8

PORTRETTET

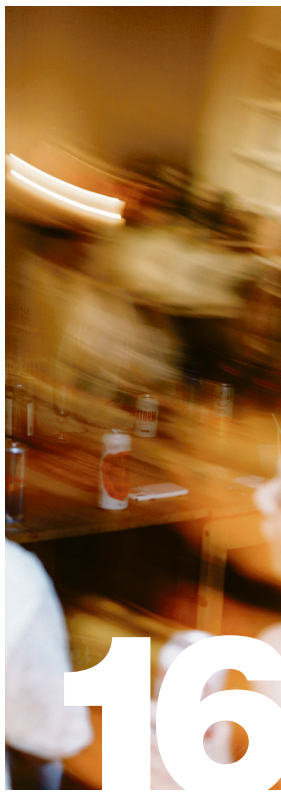
12

SMAKEN

14

SMAKEN

16

REPORTASJEN

18

PERSPEKTIVET

20

FIASKOSPALTE

22

PROFFENE SVARER

REDAKSJONEN

MAGASINREDAKTØR
Dagne OmlandANSVARLIG REDAKTØR
Dagny Mathilde MohnDESKSJEF
Mona SoopaluMAGASINFOTOSJEF
Sara A. Lien

BIDRAGSYTERE: Ida Fjeld, Lia Askew, Nora Hognes Berg, Peder Reitbakken, Peder Nyeggen, Lyra Valenina Hope, Sindre Deschington, Tobias Schildmann Mandt, Stine Hovland Moldfjell, Sigrid Ewing, Freyja Eikrem Ims, Astri Lovett Hageberg og Dagne Omland.

FORSIDE OG BAKSIDE: Sara Aarøen Lien

Magasinet er et bilag i studentavisa Universitas. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Hvorfor stoppe på god,

Suksesshistorie, suksessoppskrift, suksessbedrift; Det finnes ikke et ord i verden du ikke kan sette suksess foran i dag. Og mens foreldrene våre klatret et trinn eller to opp karrierestigen for å sikre seg et litt større hus enn barndomshjemmet, står dagens unge i spagaten mellom 2000-meter fjelltopper, meditasjonsapper og drømmen om egen to-roms, *bare et eller annet sted*. Alt skal optimaliseres. Og ikke nok med det, men det skal forkynnes til hele folket. Er det ikke Insta, så er det veien din til halvmaraton på Strava, en relevant (!) sommerjobb på LinkedIn eller ferden mot filmviter på Letterboxd. Mulighetene for suksess og et smått tiltrengt statusløft er å finne overalt, og resten av røkla står her klare for å se deg krysse målstreken.

Men suksess er subjektivt og mangefasettert. Penger, biler og berømmelse er ikke nødvendigvis det første som dukker opp i hodet på oss alle. I denne ut-

gaven av Magasinet dykker vi ned i ulike perspektiver på hva suksess kan være. Er det tiden til å hekle og fermentere grønnsaker fra kjøkkenhagen? Eller kan det være smaken av Dr. Oekteren som smelter mot tunga mens trykket fra din femte gourmetrestaurant langsomt slipper taket? Sjefen for hele Norges lommebok ber deg uansett puste rolig ut: Penger er ikke alt. Så kanskje gjelder det bare å sikte litt lavere? Å skaffe seg en venn eller to i fadderuka må vel også kunne kalles en suksesshistorie?

Uansett hva definisjonen av suksess måtte være, vaker jaget etter å lykkes med *noe* i underbevisstheten på mange av oss. Men hvem som driver deg rundt i ditt eget hamsterhjul, kan ingen andre enn deg selv svare på.

Dagne Omland

når du kan bli best?

SUKSESS I

BAKVENDET LAND

I jakten på suksess søkte vi utenfor Oslos grenser, til et sted hvor mennesker drømmer om mer enn stakittgjerder og nye klær. Der fant vi noen som tror lykken ligger i åpne hjertene våre for sanking, tenning av bål og de gode samtalene.

Tekst: PEDER REITBAKKEN Foto: SIGRID EWING

GIRL IN RED: Suksess handler om å kjenne seg selv - og så tørre å gjøre det, ifølge Thea.

Vi tilbringer dagene våre med å balansere studier, verv, og deltidsjobb, alt mens vi forsøker å opprettholde et sosialt liv. Vi jubler over små seire som en god karakter, en vellykket leseøkt, eller invitasjonen til en kul fest. Et liv hvor den ultimate formen for suksess er dype lommebøker og et digg ligg.

Kanskje er det en form for selvrealisering. Håpet om å endelig føle oss bra nok bare vi fullfører den graden, blir med på den festen, sikrer oss den stillingen, løper den runden, eller kjøper den genseren.

Hvem får oss til å ønske dette? Ble vi virkelig født med et dypt ønske om å gli rett inn i A4-livet, med 37,5 timer arbeidsuke og charterturer og det som verre er? Er det *dette* livet har å by på? Det må ikke være sånn. Ikke ifølge Thea Raudberget (30), i alle fall. Hun sa enkelt og greit takk og farvel til studier og jobb og flyttet ut på landet.

ROTLØS

En tre kvarters busstur utenfor Oslo ligger Sønsterud gård. Der driver Thea og venninene Vilde Amelia Berg (27) og Adrienne Jørgensen Dahl (27) gründerbedriften *Trylleting*. Med *Trylleting* tilbyr de det meste mellom himmel og jord, blant annet *retreats*, dekor- og interiørstyring, natursamlinger, meditasjoner og salg av håndlagde produkter og urter.

En stor, svart Subaru Forester står og venter på Universitets bussholdeplassen. Ut kommer en kvinne ikledd en flagrende bluse, smilende fra øre til øre. Det er Thea.

Vi sirkler oss ned de bratte bakkene mot Tyrifjorden, før vi omsider svinger inn på grusveien som leder frem til gården.

– Ja, man må ha firehjulstrekk for å komme seg ut hit, forteller hun stolt. Kårboligen de bor i har utsikt over fjorden, og hele gårdsplassen er gressdekt.

Stua i huset er fylt med planter, krukker og lysestaker. Veggene er malt i lyse, friske farger og sofaen er likeså gjerne en madrass på gulvet, toppet med puter og pledd. På veggen henger et stort, selvsydd banner med *Trylletings* maskot på,

VERDEN ER ET BAKVENDTLAND SOM VI FORSØKER Å SNU PÅ HODET

og på hyllen ved siden av står norgesglassene tett i tett. Hvert av dem er fylt med håndplukkede urter og planter fra skog og kratt i nærheten. Vi setter oss ned ved bordet i stua. Thea setter på tekjelen og studerer samlingen mens hun forteller.

– Samfunnet er blitt så frakoblet naturen. Mange vet ikke at hver eneste plante har egenskaper som er nyttige, enten det er avslappende, slimløsende eller smertestillende. Mennesker har et eget sankergen, men de fleste bruker det på shopping, sier Thea.

– Så skjønner jeg at det ikke er så fristende å stå og plukke planter i skråningen nedenfor ring 3, heller, da, sier hun og ler.

Tekjelen hviner, og Thea fyller den med fermentert geitrams og mjøddurt. Hun begynner å fortelle om venninnegjengens prosjekt.

– Verden er et bakvendtland som vi forsøker å snu på hodet. Vi ønsker en «oppdragelse» av samfunnet for å dra det mer

SELV OM DET VAR GØY Å STUDERE, SÅ KUNNE JEG IKKE LENGRE STÅ INNE FOR DET

i den retningen vi tror er bra. *Trylleting* skal gi andre mulighet til å oppdage at å leve slik som oss er en reell mulighet, forteller Thea.

AKADEMISK PASIFIST

Etter å ha vært noen år innom både design ved Arkitektur- og designhøgskolen (AHO), samt psykologi og statsvitenskap ved UiO, sa det stopp for Thea. Ikke på grunn av evner, men på grunn av lyst. Gnisten var der ikke, hun savnet *driven*. Noe manglet.

– Selv om det var gøy å studere, så kunne jeg ikke lengre stå inne for det. Det var en periode hvor jeg var deprimert, med mange dårlige rutiner og mye alkohol, sier Thea. Hun tenker seg om et øyeblikk, før hun fortsetter:

– Jeg merket det for eksempel da jeg studerte statsvitenskap. Følelsesdimensjonen av mennesket var fullstendig ignorert. Det føltes veldig rart.

Etter dette fulgte noen år med en grandios, åndelig opp-

våkning mens hun bodde i kollektivet døpt «Borgen», et mursteinshus på Høvikodden. Der bodde hun med flere nyreligiøse på samme bølgelengde, med mye festing og nye impulser. Thea tilbrakte noen år her mens hun praktiserte spirituell coaching. Men Thea innså at hun måtte komme tilbake til jorda - ganske bokstavelig talt.

– Jeg var litt *far-out* en stund. Universet ble liksom så stort, og da ble naturen enklere å forholde seg til, forteller Thea, tilfreds med valget om å flytte ut hit.

– Nå har jeg valgt å kun tro på det som er nyttig for meg å tro på, avslutter hun.

Etter å ha jobbet for flere entreprenører og prøvd seg på coaching, ble veien for Thea videre *Trylleting* med venninnene.

JEG GJØR IKKE DET JEG GJØR FORDI JEG FØLER MEG KUL NÅR JEG FORTELLER OM DET

Gården ble redningen fra storbylivets mas og kjas.

– Jeg gjør ikke det jeg gjør fordi jeg føler meg kul når jeg forteller om det. Jeg gjør det fordi jeg ønsker å gi. Det er viktig at man vet hvor ens lyst kommer fra. Å ha tittelen psykolog bryr jeg meg ikke særlig om.

Det kan tenkes at å flytte fra Oslo og slå seg ned i landlige omgivelser innebærer mye stillesitting og inaktivitet. Slik har det ikke vært, ifølge Thea. Sommeren har vært tettepakket med oppdrag for *Trylleting*, i form av butikk, kafé og pynting med gamle tekstiler og natur.

Nyligst var *Helfestivalen*, hvor Thea deltok som flyt- og frivilligkoordinator. For henne har det vært givende å jobbe slik, og samtidig få vist flere at livsstilen deres kan være noe for flere.

– Det handler om å skape det man har mest lyst til, og jeg har et dypt ønske om å realisere drømmene mine. Vi ser hvilke ressurser vi er og hvordan ferdighetene våre blir møtt i verden, forteller Thea, og fortsetter:

– Også handler det om mye mer enn bare inntekt. Jeg tjener ikke mye, men arbeidet gir så mye frihet og variasjon. Jeg bruker stort sett kun penger på bil og mat.

TILBAKE TIL RØTTENE

Ute i hagen er gresset regnvått, luften fuktig og himmelen grå. Med gummistøvle på traver Thea mellom alle de ulike vekstene. Gresskar, gressløk og tomater vokser frodig. Med nysgjerrighet og forundring inspiserer hun hver enkelt som om det var første gang hun oppdaget dem.

Turen går videre over gårdsplassen, hvor Thea tar oss med til andre etasje i läven.

JEG VAR LITT FAR OUT EN STUND

GRØNNE FINGRE: På Sønsterud gård sannes mengder av planter, grønnsaker og urter, enten de er dyrket eller ville.

MENNESKEKJENNER: Thea mener hvert eneste menneskemøte er verdifullt.

Her er et av stedene de skal oppholde seg under et kommende arrangement hvor venninnene i *Trylleting* planlegger å åpne hjemmet sitt for andre.

– I september skal vi ha en *retreat* her på gården. Da kommer folk hit for å leke med oss! Vi er flinke til å lage mat, holde rom for andre, tilrettelegge for gode samtaler og lage bål. Samlingene våre er ferie, hvile, inspirasjon og nysgjerrighet samtidig. Folk har sjeldent tid til det de egentlig vil. Derfor vil vi invitere flere hit for å ta det med ro.

Thea omtaler samlingen som noe magisk. Alle nysgjerrige sjeler er velkomne, og det skal gås turer, holdes gode samtaler og åpnes hjerter. Det skal leves side om side med mennesker og natur som ønsker å dele livsstilen med dem.

– Hadde det ikke vært mer nyttig for samfunnet om du ble psykolog enn å drive med det du gjør?

– Det tror jeg ikke! På *Helfestivalen* var jeg en sum av alle mine ressurser i en. Jeg har aldri vært så effektiv og fått så mye overskudd noensinne. Det jeg gjør kommer samfunnet til gode, enten det er i form av menneskemøter på festivaler eller i form av skatt, forklarer Thea, kjapp i replikken. Hun fortsetter:

– Hvis det å være kun psykolog hadde vært mitt største ønske, hadde det nok vært bedre for samfunnet. Men nå er jeg alt i én! Jeg har gode samtaler mens jeg hekler og lager bål, og jeg driver prosjektledelse og markedsføring. Man må velge det

HVIS FLERE FULGTE HJERTET SITT, TROR JEG VI VILLE LØST FLERE SAMFUNNSPROBLEMER

SANKERGEN: Thea og venninnene omtaler seg som nysgjerrige mennesker, og har forsket mye på hvilke planter det går an å bruke.

man driver med ut ifra å være 10 prosent sann mot seg selv, sier hun.

– *Hvordan skulle vi fått nok lærere eller sykepleiere dersom alle sammen valgte yrke på pur instinkt?*

– De ville vi jo hatt mest av, utbryter Thea og argumenterer videre for filosofien sin:

MAN MÅ VELGE DET MAN DRIVER MED UT IFRA Å VÆRE 100% SANN MOT SEG SELV

– Hvis flere fulgte hjertet sitt, tror jeg vi ville løst flere samfunnsproblemer. Problemet med lærer- og sykepleieryrkene er jo at det er mennesker som

er drevet av omsorg som velger det, men så blir de satt i et system som gir så lite frihet at man slukker gnisten til omsorgsbehovet deres. Hele systemet er i underskudd.

SUKSESSFULL?

Et liv med tid og rom, omringet gode venner og vakker natur. Tid til å tilberede en god middag, overskudd for de dype samtalene og muligheten til å gå beint ut døra og tenne et bål. Det høres nok appellerende ut for mange

Men er dette en nyttig måte å leve på, eller er det bare en bedagelig virkelighetsflukt? Er Thea suksessfull?

– Suksess er å bygge selvtillit og integritet for så å kunne fylle sine egne behov. Å tørre å gjøre det jeg vil gjøre, selv om det er alternativt, skummelt, eller rart. Det er å kunne lage et godt emosjonelt, spirituelt, fysisk og psykisk miljø for seg selv, sier hun, og tar en kort pause.

– Jeg ble født med store drømmer, men har ikke hatt tro på meg selv, jeg har ikke turt å følge drømmen. Men nå har jeg blitt snill mot meg selv. Jeg elsker meg selv!

NATURBARN: Thea er lykkelig forelsket i naturen ved Tyrifjorden, og spesielt glad i å tenne bål.

– *Er du egentlig bare veldig egosentrisk?*

Thea ler.

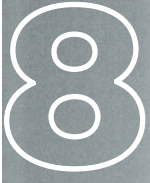
– Jeg har hatt kontakt med mitt indre. Behov kan være overfladiske, men også svært dyptgående. Når man har drevet med så mye selvransakelse, blir man litt opptatt av seg selv, så det krever at man da er litt egosentrisk. Og det tror jeg er bra, fordi da har jeg kommet i kontakt med det som faktisk er viktig for meg.

– *Hvordan blir man suksessfull som deg?*

– Ikke bli som meg! Bli kjent med deg selv og dine kvaliteter. Skap drømmene dine, og konfronter de delene av deg selv som prøver å stoppe deg i det, anbefaler Thea. Men hun kommer også med en advarsel:

– Hvis du prøver å få bekreftet en slags verdighet, tror jeg du bør ta et steg tilbake. Er det du gjør det du faktisk vil? Bidrar du til å skape den verden du ønsker deg? For å finne ut det, ville jeg anbefalt å spørre seg selv i speilet, faktisk. Det høres litt rart ut - men det går ikke an å lyve til seg selv i speilet.

verden

Alle vil vise

Om suksess måles i penger, scorer Nicolai Tangen høyt. Selv er han mest opptatt av kunst, mindreverdigthetskomplekser og å holde et rolig tempo i skiløypa. Og å tjene landet da.

Tekst: DAGNE OMLAND Foto: STINE HOVLAND MOLDFJELL

Hva er det Angela Merkel, Erling Braut Haaland og Tom Cruise har til felles? Suksessfulle karrierer, ja. Men alle tre har også valgt å vie mesteparten av døgnet timer til arbeid. Og de er slett ikke alene. Heller ikke Jeff Bezos virker til å skulle trekke seg ut av Amazon med det første. Hvorfor kan han ikke bare si seg fornøyd, og nyte tilværelsen som verdens tredje rikeste menneske? Er det kanskje drømmen om å være best som driver ham til å jobbe videre: Å endelig dytte Elon Musk ned fra toppen av pallen? Da må han begynne legge inn en del flere timer på kontoret, for Musk selv hevder å arbeide over 120 timer i uka. Taylor Swift har heller ikke ligget på latsiden. Den 34-årige artisten har allerede rukket å utgi 24 album om den umulige kjærligheten. Men å revurdere pendlingen med jetfly fra turné i Japan til Super-Bowl kamp med kjæresten Travis Kelce, har tilsynelatende ikke blitt nevnt som et alternativ. «Jet lag is a choice», tross alt.

Med en formue på rundt 8 milliarder, har hedgefondforvalter Nicolai Tangen selv hatt nok av tid og muligheter til å trekke seg tilbake fra arbeidslivet. Men i stedet søkte han seg til enda en jobb. Og trass spetakkel både før og etter ansettelsen av stillingen som oljefondssjef, stod Tangen stormen ut. Hva er motivasjonen til en mann som tilsynelatende har alt?

– Den beste drivkraften man kan ha er jo litt mindreverdigthetskomplekser! Det er liksom litt flaut å si for mange, men jeg synes ikke det er noe flaut i det hele tatt, sier Nicolai Tangen, og lener seg engasjert frem i kontorstolen inne på Oljefondets hovedkontor.

Han mener det er en grunnleggende drivkraft vi som samfunn burde snakke mye mer om. Tangen tenker seg om. Titter ut gjennom vinduet før han fortsetter:

– Vi har jo alle ting vi vil vise, situasjoner hvor vi ikke har blitt sett. Det er det som er motivasjonen for veldig mange dyktige mennesker. Noen av de aller flinkeste jeg kjenner er drevet av mangelen på bekreftelse fra mor og far.

Selv er Tangen født og oppvokst i Kristiansand og har alltid følt at folk fra Oslo var flinkere enn ham.

– Så det har jo jeg tenkt å motbevise. Og det har jeg jo holdt på med ganske lenge nå, sier han og ler.

ET MÅL FOR SUKSESS

Med utdannelse fra Forsvarets russiskkurs, Wharton School of Finance, mastergrad i både kunsthistorie og organisasjonspsykologi, titulert hedgefondforvalter, podkastvert, kunstsamler og filantrop, vil nok de fleste Oslo-beboere medgi at han har lyktes ganske greit med det. Tangen var til og med klar for enda en runde på skolebenken da han fikk en telefon fra Norges Bank. Etter politisk dragkamp om utnevnelsen, en kontroversiell uttalelse om at arveavgiften burde være 100 prosent og en omstridt kunstsilo i Kristiansand, kunne han i 2020 endelig lene seg velfortjent tilbake på kontoret som daglig leder for Norges Bank Investment Management.

– Som ung forbinder man jo suksess med penger. Men det forandrer seg etter hvert som man blir eldre. Og spesielt hvis du da har tjent penger, så skjønner du at det ikke er sånn man måler suksess.

– Også er det jo forskjell på personlig og profesjonell suksess. Profesjonelt måler man det med hva man har skapt, hvilke forandringer man har fått til. Men personlig suksess tenker jeg måles i at man har gode forhold til venner og familie, og at man holder på med noe som er meningsfylt.

Selv kommer Tangen aldri til å jobbe mer for å tjene penger

PENGA EKKE ALT: For Tangen er ikke lenger penger bestemende for hvordan han oppfatter suksess.

Hvem er Nicolai Tangen?

Nicolai Tangen er tidligere norsk hedgefondforvalter, kunstsamler og filantrop. Siden 2020 har han vært daglig leder i Norges Bank Investment Management, også kalt Oljefondet.

DEN BESTE DRIVKRAFTEN MAN KAN HA ER JO MINDREVERDIGHETSKOMPLEKSER

til seg selv. Han ønsker heller å bruke livet på å gjøre noe bra for offentligheten og landet. Så noe pause fra arbeidslivet blir det nok ikke med det første:

– Jeg elsker å jobbe. Jeg jobber hele tiden. Jeg har alltid gjort det, helt siden jeg var ung. Det er så mye spennende å lære, forklarer han.

Men Tangen vil ikke definere jobb som en tidssluker av den grunn. Det er arbeidet alt for interessant til. Som oljefondssjef får han nemlig mulighet til å kombinere de to tingene han brenner aller mest for: organisasjonsutvikling og kapitalforvaltning.

– Det høres jo ikke ut som det blir tid til mye annet?

– Jo, jeg har god tid, svarer Tangen kontant.

– Men jeg logger jo aldri av, fortsetter han.

– Det er derfor det viktig å jobbe med noe du liker. Kaller du jobben din for en jobb, da er du på feil sted. Om du for eksempel skulle bli lege, men ikke gidder å operere folk etter klokken fire, da er du ikke noe god lege altså.

Men at jobben fungerer som en utvidet familie, er Tangen sterkt uenig i:

– Jobb er som å bygge et sportslag, og du må jo bry seg om lagmedlemmene dine. Mens med familie må du ha uforbeholden kjærlighet - uansett hva barna dine finner på, forklarer han.

– I jobbsammenheng er det jo grenser for hva man skal finne seg i.

– Har lange arbeidsdager aldri gått på bekostning av relasjoner?

– Nei, jeg har vært heldig og hatt en tolerant kone, svarer Tangen og smiler.

Å INVESTERE I MOTGANG

Å investere handler om å ta risikoer. Å tørre å sitte stille i båten mens dresskledde kvinner og menn river seg i håret rundt deg. Så hvordan takler noen som er vant til å leve på bølgen av suksess at livet plutselig røsker litt i deg?

– Motgang er kanskje noe av det jeg er best på. Først hadde jeg jo litt motgang med det Kunstsilo-prosjektet i Kristiansand, og så var det jo litt da jeg søkte på den jobben her også. Og så er det selvfølgelig mye motgang hvis du skal investere. Det ligger jo litt i jobben - halvparten av tiden er du ikke i et happy place.

DOWN-TIME: Når Tangen kobler av trekker han ut i naturen. Dressjakka lar han henge.

LÆRER FOR LIVET: Muligheten til å lære har alltid vært en stor drivkraft for Tangen.

RISIKOSPORT: Halvparten av tiden på jobb er ikke alltid et *happy place* for en investor.

JEG JOBBER HELE TIDEN. JEG HAR ALLTID GJORT DET, HELT SIDEN JEG VAR UNG

– Men du fortsetter likevel?

– Det er jo veldig gøy når det går bra da, svarer Tangen og smiler skjevt.

– Slipper prestasjonspresset noen gang taket?

– Presentasjonspress føler jeg ikke så mye på. Men det er viktig å ha *down-time*.

Og når Tangen skal koble av, er det skogstien eller skiløypa som gjelder.

– Men hvis du også gjør *det* til en prestasjonsgreie, så hadde du jo forsøkt å løpe forbi alle sammen der også, sier Tangen og ler.

– Det er jo mange i finans som er med på Birken. Det gjør ikke jeg. Jeg holder meg til fire kilometre i timen, jeg. Så får de andre bare pese forbi.

EN TID FOR ALT

Men det har også hendt at Tangen har tatt en lenger pauser enn en og annen tur i skogen. Etter til sammen ti år i hedgefondsselskap og meglerhus, følte han seg klar for å lære noe nytt og tok et avbrekk fra finansverden. Tre år senere hadde han både en master i kunsthistorie og et kokkekurs på *Le Cordon Bleu* – en av verdens mest anerkjente kokkeskoler.

– Er det noe alle studenter burde investere i, så er det et én måneders matlagingskurs. Det har du glede av hver kveld, hver helg og week-

end, forklarer Tangen.

– Jeg tror det er et av de nyttigste studiene man kan gjøre. Det blir så mye hygge.

– Har vi tid til *det da*?

Et smil bryter frem på den andre siden av bordet. Tangen rister på hodet.

– Livet er langt. Du har mye bedre tid enn du tror.

Men Tangen mener mye har forandret seg siden han studerte. Han tror at livet som ung i dag er mye krevende enn på hans tid.

– Da jeg var yngre måtte vi jo bare vise oss frem innimellom, når vi var på fest eller skole. Nå er det hele tiden. Du skal alltid være på, alltid være vellykket. Det er sånn du brenner ut: Å forsøke å være en annen enn den du er. Det finnes mange toppledere som gjør det, men det gjelder jo for alle mennesker. Du blir veldig sliten av det.

– Har du noen gang forsøkt å være en annen?

– Jeg har forsøkt være meg selv hele tiden – Så må folk like det, eller ikke like det.

– Så ingen *mindreverdighetskomplekser fra heimen på deg*?

– Jeg, jo! Jo, absolutt, hallo! Det er det jeg forsøker å si. Alle har jo det. Vi vil jo alle vise verden.

Det er høst og det betyr jo masse sopp i marka. Gå ut og plukk noen kantareller – de er gratis. Så hakker du én hvitløk og litt chili, bruner det før du hiver oppi soppen. Lar kantarellene vanne godt ut. Så hiver du på noe smør eller olje, koker det ned med hvitvin, kyllingkraft og kremfløte. Til slutt putter du på litt parmesan, kanskje litt timian hvis du har og så har du bare verdens beste sopp-pasta.

– Spagetti ala Tangen

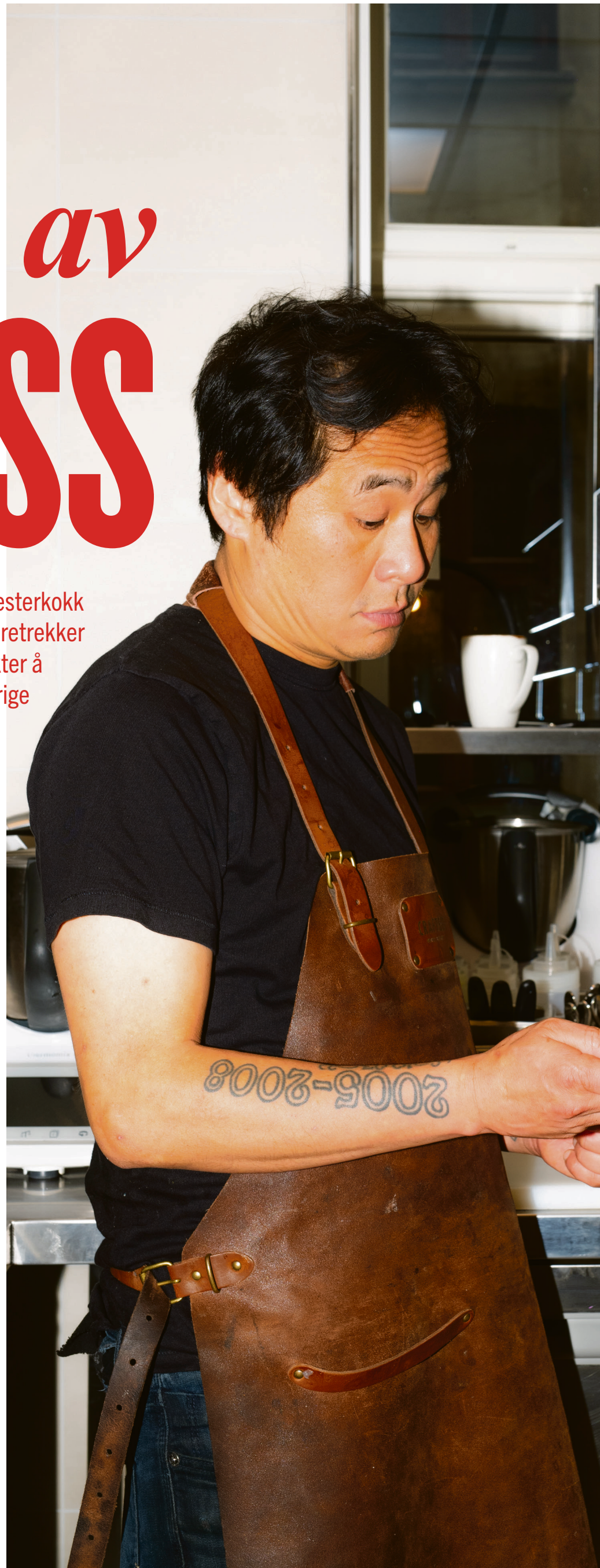
Smaken av SUKSESS

Med fire Michelinstjerne-stjerner i bagasjen åpner mesterkokk Björn Svensson nå sin femte restaurant i Oslo. Selv foretrekker han Dr. Oetker og kebabsjappa rett opp i gata, og nekter å kalle reisen fra lærling på et pizzeria i Sundsvall i Sverige til Bygdøy allé for en suksesshistorie.

Tekst: DAGNE OMLAND Foto: TOBIAS SCHILDMANN MANDT

Hvem er Björn Svensson

Björn Svensson er en svensk restauranteier og gourmetkokk, kjent for å ha startet noen av de mest vellykkede spisestedene i Oslo. Restaurantene Oscarsgate, Fauna, Galt og Schlagergården har alle fått stjerne i Michelin-guiden. Denne høsten åpnet Svensson restauranten Fan på Frogner.

LANG REISE: Svensson forteller han har hatt over 70 ulike arbeidsplasser.

– Man må jo være jækla dum i hodet for å holde på sånn her.

– *Har du noen gang vurdert å legge opp?*

– Ja-ja-ja, hver dag. Hadde jeg vunnet i Eurolotto hadde jeg sluttet samme sekund.

– *Du hadde ikke savnet kjøkkenet?*

Gourmetkokken på den andre enden av bordet blir stille. Blunker noen ganger da det plinger fra innerlommen.

– Det ringer jo fan noen konstant. Er det okay...?

Med en Nokia mot øret forsvinner Björn Svensson ut på kjøkkenet hvor fem kokker står bøyd over rykende gryter og skjærebrett dekket med grønnsaker. Med telefonen fortsatt i den ene hånden, dirigerer Svensson danderingen av et brett «petit fours» med den andre.

Å GILLA LÄGET

Veien til kjøkkenet på egen restaurant har ikke alltid vært like kort. Svensson begynte som lærling på et pizzeria i Sundsvall i Sverige. Var det ikke pizzaspateleen han hadde for hånden, var det nok av skjorter og bluser som skulle vaskes på renseriet hvor han også arbeidet. Men dette skyldtes ikke

at han ønsket seg inn i restaurantbransjen. Han likte rett og slett å spise pizza. At han i det hele tatt endte opp som kokk var mer et tilfelle av dårlige karakterer enn store barndomsdrømmer. Men kokkeskole ble det, og han fant raskt ut hvem i naboklassen han kunne kjøpe fasitene av.

MAN MÅ JO VÆRE jækla DUM I HODET FOR Å HOLDE PÅ SÅNN HER

– Så det ble *jækla* goda karakterer da, sier Svensson og smiler mens han skyver telefonen tilbake ned i lomma.

Og det ble billetten ut i den store verden. Etter 70 ulike arbeidsplasser, med sjefer som Gordon Ramsay og Eyvind Hellstrøm hengende over skulderen, åpnet Svensson selv sin første restaurant, Oscarsgate i 2005. Fire restauranter senere sitter vi rundt et av bordene på Fan - hans femte (og absolutt siste!) spisested.

– Jeg har gått glipp av mye. Det har ikke blitt mye tid til familie og venner. Eller frisøren som du kanskje ser.

Svensson rufser til det halvlange håret og smiler skjævt.

– *Men du fortsetter likevel?*

Ute på kjøkkenet smeller et grytelokk i gulvet. Svensson kaster et blikk gjennom lokalet hvor klut og mopp allerede feier over gulvet.

– Ja, jeg vetta faen. *Idioti?*, spør Svensson og ler høyt.

– Man må jo bare *gilla läget* som vi sier i Sverige. Akseptere situasjonen, altså.

– *Det er ikke drømmen om to eller tre Michelinstjerner til?*

– Jeg prater aldri om ambisjoner. Det er selvfølgelig hyggelig å bli nevnt i Michelin-guiden, men nå er fokuset å få i gang sjappa.

Men til forslaget om å skifte over til et mer konformt A4-liv med arbeidstid fra ni til fem, rister Svensson på hodet og ler høyt:

– Nei, det er jeg alt for *galen* i hodet til. *Too late.*

INGEN KJÆRE MOR

De fleste som har sett *Ratatouille* som barn, har vokst opp med en ære-

frykt for kokkefaget. Angsten for at den radmagre Anton Ego når som helst kan komme inn døren, eller at en kresen gjest ikke skal like koriander, har gitt mange av oss en liten smakebit på prestasjonspresset kokkene står i hver kveld. Selv *Hele Norge baker* kan gi et lite adrenalin-rush borte i sofakroken. Med serier og filmer som *The Bear* og *Burnt*, og Gordon Ramsey som roper: «This isn't a pizza, this is a

– Og folk vet å stille høye krav, legger han til.

For å dempe prestasjonsjaget og dårlig arbeidskultur, ønsker Svensson å skape en mer «bærekraftig bransje». På Fan har han derfor kortet ned til fire dagers-uke. Slik skal det bli bedre for både personalet, Svensson og gjestene.

– Det blir jo et veldig omsetnings-tap. Men det tror jeg er nøkkelen for at Fan skal vare mer enn tre år.

JEG HAR BARE ETT MOTTO NÅR JEG LAGER MAT HJEMME; JEG SKAL IKKE FYSISK LEGGE I MER TID ENN 3 MINUTTER

mistake. This is an Italian tragedy» i TV-programmet *Hells Kitchen*, har mange av oss fått bekreftet mistanken om at kokkebransjen er et kompetitivt miljø med lave lønninger, dårlige arbeidsvilkår, umulige arbeidstider og lunefulle og autoritære sjefer.

Men ifølge Svensson er bransjen i forvandling. Mens det tidligere var vanlig med 12-16 timers arbeidsdager med bestillinger på løpende bånd, jobber de unge i dag langt mindre.

– Og det er *jättebra!* Det unner jeg dem. Jeg vil at de skal ha et liv ved siden av også. Den balansen må finnes.

For Svensson kan være den første til å innrømme at livet som kokk er krevende, og man skal kunne stå i press over tid.

– Som kunstner eller håndverker kan du enten lykkes med et prosjekt, eller ikke. Jobben er uansett ferdig når du har levert. Det er som en fotballkamp: Du må stå i en ny fight hver kveld.

– I virkeligheten er det jo et fantastisk yrke, insisterer han.

Svensson må ha merket skepsisen hos tilhøreren og fortsetter engasjert:

– Jo, men det er det! Det er både gøy og sosialt. Iblant hater jeg livet mitt totalt, men det glemmer jeg med en gang jeg hører en som gjest som liker maten.

– Det er jo det dette handler om: Å glede andre.

BISMAK

Selv har Svensson det man må beskrive som et ambivalent forhold til mat. Som liten fikk han aldri forlate middagsbordet før hele tallerkenen var renskråpet. Ingen unntak. Heldigvis hadde han hunden Frille som gjerne fullførte tallerkenen for ham mens moren var ute og vasket tøy. Men var det noe Frille heller ikke likte smaken av, da kunne han bli sittende igjen ved bordet i fire-fem timer.

– Så du var rett og slett litt kresen?
– Nei.

TRE GODE RÅD

1. Se til å få regjeringen til å gi skolemat sånn som i Sverige.
2. Ikke slutt å kjøpe det som er dyrt. Reduser heller mengden, og kjøp mer av det som er billig. Velg bærekraft.
3. Om du vil åpne en restaurant - Ikke gjør det.

Som ung skal man ha vært gjennom nudler, burgere og kebab, forklarer Svensson. Han mener at det dumt å bli føret for tidlig med all slags gourmet.

– Hva faen er det som er jævlig godt når du blir voksen da?

Selv var Svenssons en sterk tilhenger av ketsjup og spaghetti med kompisene. Disse måltidene står fortsatt igjen som noen av hans al-

ler beste minner.

– Hva lager du til hvis du inviterer venner hjem nå da?

– Ingenting.

– Det tror jeg ikke på.

Svensson lener seg engasjert frem på kanten av stolen:

– Jeg har ett motto når jeg lager mat hjemme: Jeg skal ikke legge i mer tid enn tre minutter fysisk arbeid, forklarer han.

– Apropos, sier han og nikker mot kjøkkenet, hvor en sterk sjøluft har begynt å drive inn i lokallet.

– Jeg må nesten..

Svensson peker på kokkene som alle har begynt å skrelle kreps. Unnskyldende knytter han på seg forkleet og haster mot kjøkkenet da han plutselig snur seg:

– Men én ting må du vite: Jeg vil ikke kalle livsstilen min en suksess, og det mener jeg. Hvis dette er suksess, da smaker det *fan* meg dårlig.

HVIS dette ER SUKSESS, DA SMAKER DET *fan* MEG DÅRLIG

MER SPAGETTI OG KETCHUP: Svensson tror det er dumt å bli føret med for mye gourmet som ung.

Dr. Oetker for gastronomer

Hva spiser stjernekokkene selv? Ikke hva man kanskje skulle tro. For Björn Svensson er det frysedisken som gjelder. Selv om han har redusert antallet Dr. Oekters fra fire til to-tre ganger i uka, er det fortsatt Ristorante Mozzarella som gjelder. Men den serveres ikke *helt* som vi andre gjør. Her er Svenssons «optimale» Dr. Oetker:

Tekst: DAGNE OMLAND
Foto: TOBIAS SCHILDMANN MANDT

INGREDIENSER:

DR. OEKTER RISTORANTE MOZZARELLA
NORVEGIA GULOST.
SALAMI ELLER KALKUN PÅLEGG
TABASCO

FREMGANGSMÅTE:

SETT OVNEN PÅ 219 GRADER VARMLUFT
STEK PIZZAEN I 5 MINUTTER.
TA PIZZAEN UT, OG TOPP
MED SKINKE OG OST.
SETT TILBAKE I OVNEN OG LA
STÅ TIL FERDIG STEKT.
AVSLUTT MED EN GOD DOSE TABASCO.
OG VOILÀ!

VORSVETSKAP

En uke med festing og fremmede kan være himmel og helvete. Vi observerte hvordan fadderbarn jakter etter suksess i deres naturlige habitat: vorset.

Tekst: LYRA VALENTINA HOPE
OG DAGNE OMLAND
Foto: SINDRE DESCHINGTON

Vennene fra fadderuka blir vennene gjennom studiene dine. Om ikke venner for livet. Som ny student blir man minnet på det kontinuerlig. Enten det er fra universitetet, venner, faddere eller familie. Det går ikke i glemmeboksen, for å si det slik. For noen er frasen himmelen. En sjanse til å reetablere seg, til å skape nye bånd, til å innlede en ny fase av livet sitt. For andre, et helvete. En uke med russetiden i reprise, et evig drikkepress og så mange nye fjes at du ikke husker en fra en annen. Uansett hvem du er, skaper setningen en forventning til hvordan du skal prestere, til hvilken person du skal være. Og konsekvensene dersom du feiler er beinharde.

Ifølge Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (Shot) 2022, mangler fire av ti venner på studiestedet. Risikoen for å falle utenfor øker betraktelig om man dropper fadderuke. Så da gjelder det å gjøre et godt inntrykk. Å virke interessert, men aldri desperat. Aldri falle utenfor samtalen, men heller ikke overkjøre. Drite i janteloven, men ikke glemme den helt. Vi lurte oss inn på et vors den fjerde kvelden i fadderuka med studenter fra statsvitenskap ved Universitete i Oslo (UiO) for å studere fenomenet i praksis. Hva skal til for å gjøre suksess med nye medstudenter?

Det blir stille i det Universitas ankommer vorset og avbryter en drikkelek for de omtrent 30 fadderbarna. Noen veksler blikk, litt bekymrede.

Nå gjelder det i alle fall å prestere. Den kleine stemningen blir heldigvis avbrutt når en fadder høyløst utbryter:

– La oss fortsette med snusboksen, da!

Og med det er vorset i gang igjen. Det dømmes over en lav sko når spørsmål som «hvem tror du

**IKKE SITER
MEG PÅ DET!**

Mesteparten av vorset

har lugget med flest» og «hvem tror du blir fullest ikveld» ropes ut. Mennesker som knapt har kjent hverandre i 24 timer utleverer hverandre foran en liten folkemengde. Og det er først når snusboksen treffer ens eget fang, at man begynner å undre om ens promoskiøse livsstil egentlig er bra eller dårlig.

Mens noen fortsetter med snusboksen, forteller andre røverhistorier om festing som ender på legevakten og nær-døden-oplevelser. Stemningen er god, og skravla går for fullt der vi sitter i en stor ring. Og mens alles humør på mystisk vis blir bedre og bedre, kan alle som fryktet at woke-bølgen hadde tatt over landet, puste rolig ut. Utover kvelden kommer det flere og flere innrømmelser. Enten det er om fetisjer, *mensensex* eller flau guttehistorier, er det én frase vi får gjentatt gang på gang denne kvelden:

– Ikke siter meg på det!

Totalt får vi gjentatt det 23 ganger på to timers tid. Det blir til slutt en lek, som går omtrent som følger:

– Du siterer meg vel ikke på det, spør et fadderbarn.

– Drikk, roper et annet.

–Hæ?

–Du sa *det*, drikk!

Det kan aldri bli for mange drikkeleker, si.

NY KVOTE?

Etter en times tid, flykter vi til røykehjørnet utenfor. Der møter vi Julia Furuholmen (21) og Julian Langeli (20). Studentene deler hva de egentlig søker i fadderuken:

– Jeg håpet mest på å få venner.

Jeg er utadventd og tenkte jo det kom til å gå greit, men er jo alltid litt bekymret, forteller Julian.

Julia, som selv er fra Oslo, har lagt merke til at mange som er herfra, forblir i sine egne gjenger utenfor studiet. Hun mener at de ikke deltar like mye på fadderuken som de som kommer utenbys fra. Men for Julia er ikke denne gjeng-kulturen like appellerende.

– Jeg har jo venner fra før, men vil jo gjerne ha venner på studiet også, forteller hun.

– *Hvordan lykkes man med det, da?*

Begge ser spørrende på hverandre og ler. Noe riktig må de ha gjort:

– Jeg tenker at når jeg får snusboksen såpass mye, selv på dristige spørsmål, så tyder det på at folk har blitt komfortable med meg, forteller Julian.

Og når de først er inne på suksess i fadderuke, mener de at et godt vors er ytterst nødvendig.

– Da vil man bare bli igjen der fordi det er så god stemning, sier Julia.

Hun peker også på trønder-rap som essensielt for et vors.

– Dessverre har dette vorset en mangel på både trøndere og rap, fortsetter hun.

– Men vi kunne jo kanskje kvotert dem inn?

UTE AV SKALLET

Et høyt, kattelignende skrik lyder innenfra, og Universitas haster inn for å være der det skjer. Men det er heldigvis ingen livstruende fare. Det er bare swing. Bord og stoler er skjøvet til side for å gjøre plass til et aldri så lite uoffisielt dansemesterskap. Overraskende nok holder det høyt nivå, til tross for at alkoholen har flytt godt i kveld.

Bort kommer Jarle Backer (21) som nettopp er blitt ferdig med en runde dans. Han forteller at han egentlig var i en annen faddergruppe, men at han mistet dem noen dager før, da de hadde

JEG FØLTE FØRST AT DET VAR LITT UGREIT Å BYTTE

Jarle Backer (21), student på bachelor i statsvitenskap

leilighetscrawl. Så Jarle slengte seg heller på noen han kjente fra en annen gruppe og bestemte seg for å bli værende.

– Jeg følte først det var litt ugreit å bytte, men andre behandlet det som helt normalt og fint, forteller han.

Selv synes han at han gjerne skulle møtt flere, heller enn å bare holde seg til en fast gruppe.

– Men jeg liker jo å snakke med mange. Det er ikke alle som gjør det.

Men vi prater med Jarle tar fotografen bilder av Julia og Julian. Noen fadderbarn mener det må være definisjonen på en suksessfull fadderuke.

– Dere får jo tatt *LinkedIn*-bilder, jo! Det er suksess, det!

Etter en rekke påminnelser om å dra fra vorset, begynner vi å snirke oss ned i første etasje. Mange har dratt bortover allerede - eller dratt hjem. Mens det jaktes etter sko og jakker stemmer alle i at det har vært et suksessfullt vors. Om de som dro hjem tidligere føler det samme, tenker ingen på.

#ONLINE: Med øynene på telefonene synger hele gjengen til «Sex on Fire», eller prøver i alle fall.

JEG HÅPET MEST PÅ Å FÅ VENNER

Julian Langeli (20),
student på årsmet i
statsvitenskap

ET EVIG VORS: Julia Furuholmen (21) og Julian Langeli (20) blir heller med på en fotoshoot for Universitas enn å følge faddernes bønn om å dra videre.

I FULL SVING: Studentene danser seg gjennom vorset.

PENGENES PRIS

Hvordan får du fire søritalienerne til å frivillig spise britisk mat og sky solens lys? I verdens finanshovedstad finner man tidsnok ut at jaget etter penger for pengenes skyld ikke nødvendigvis gir et liv til misunnelse.

Tekst PEDER NYEGGEN Illustrasjon FREYJA EIKREM IMS

I sin bok *The Closing of the American Mind* skriver den konservative amerikanske filosofen Allan Bloom at vi i samtidens Vesten er blitt gitt friheten til å bli hva enn vi ønsker, men få grunner til å bli hverken det ene eller det andre. Hva han refererer til er de moderne liberale demokratiens mangel på kulturelle og verdimesse fellesegenskaper som fungerer som rettesnorer for hva som utgjør et godt eller vellykket liv. Kall det gjerne idealer for hva som er suksess.

Tross mine uenigheter med Blooms mer reaksjonære sider (han synes blant annet at popmusikk er moralsk fordervende, men det er ingenting som vil få meg til å gi slipp på Chappell Roan), har jeg tenkt mye på denne delen av hans tese den siste tiden. Det siste året har jeg studert i London: En by hvor man uvegerlig blir eksponert for mange som enten allerede har, eller har hatt, ekstremt lyst til å tjene veldig mye penger. Møtene med disse fikk meg til å tenke på nettopp Bloom.

I sommer var jeg for eksempel på fest hos en studiekamerat i Shoreditch. Her var det rundt hundre stedstypiske skikkelser: Folk sent i tjuetårene, hvis *claim to fame* er å ha mange følgere på Instagram, samt cyber-sigilistiske tatoveringer og ansiktspiercinger, som får dem til å se skumle ut. Tørrvittige, fatalistiske og veldig pene humaniora-studenter; en litt yngre hvitstipsgarde fra alle hjørner av verden, som tross alderen, allerede har sikret seg jobb innenfor bank, finans, eller noe annet diffust *business*-relatert.

Midt i gata, utenfor leiligheten, stod kanskje halvparten av gjestene og røyket og underholdt hverandre. Samtalene var blitt verre og verre ettersom kvelden rakk; stadig mer overengasjerte monologer ble møtt med stadig mer apatiske ansiktsuttrykk hos tilhørerne. Midt i mengden sto fire søritaliener i det som både så og hørtes ut som en livlig ordveksling med flere enn én deltaker. Her, tenkte jeg, kan det være noe som kan redde meg fra den sikre nachspiel-død.

Ikke så overraskende var disse ekstremt hyggelige. Etter kort tid ble jeg imidlertid overrasket over at de hadde tatt til seg et veldig engelsk lynne; den særegent livlige italienske humoren hadde fått en melankolsk brodd som signaliserte en slags fattet resignasjon overfor skjebnens luner. I tillegg hadde de pådratt seg en særlig blek ansiktsfarge som kun finnes i Storbritannia, ettersom de både får veldig lite sol og i tillegg spiser altfor mye beige mat. Hva, tenkte jeg, kunne gjøre noe slikt med en søritaliener?

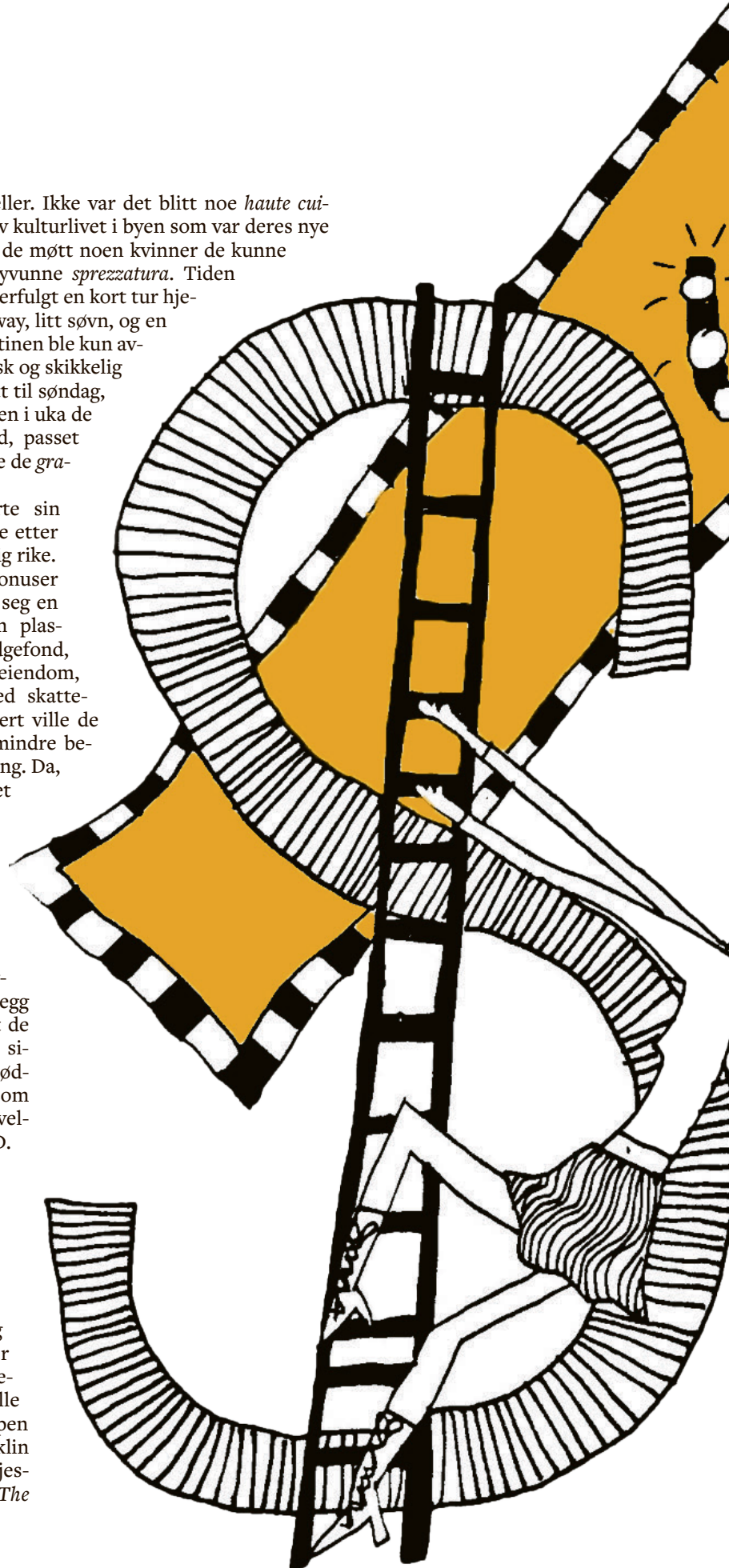
Svaret fikk jeg tidsnok: De jobbet alle fire på kinabørsen hos Goldman Sachs. Arbeidstidene gikk fra elleve om kvelden til ett-to på formiddagen dagen etter, avhengig av hvor mye det var å gjøre etter markedene i Shenzhen og Shanghai stengte klokken syv. Det var kun disse fire i arbeidsteamet, og de jobbet midt på natta, fjorten-femten timer i strekk, seks dager i uka, inne i et mørkt rom i et glassbygg i Holborn.

Følgelig var drømmene om *La Dolce Vita* i dagens Rom blitt møtt med en heftig realitetsorientering: De så nesten aldri solens lys, kunne de opplyse. Ikke hadde de fått seg

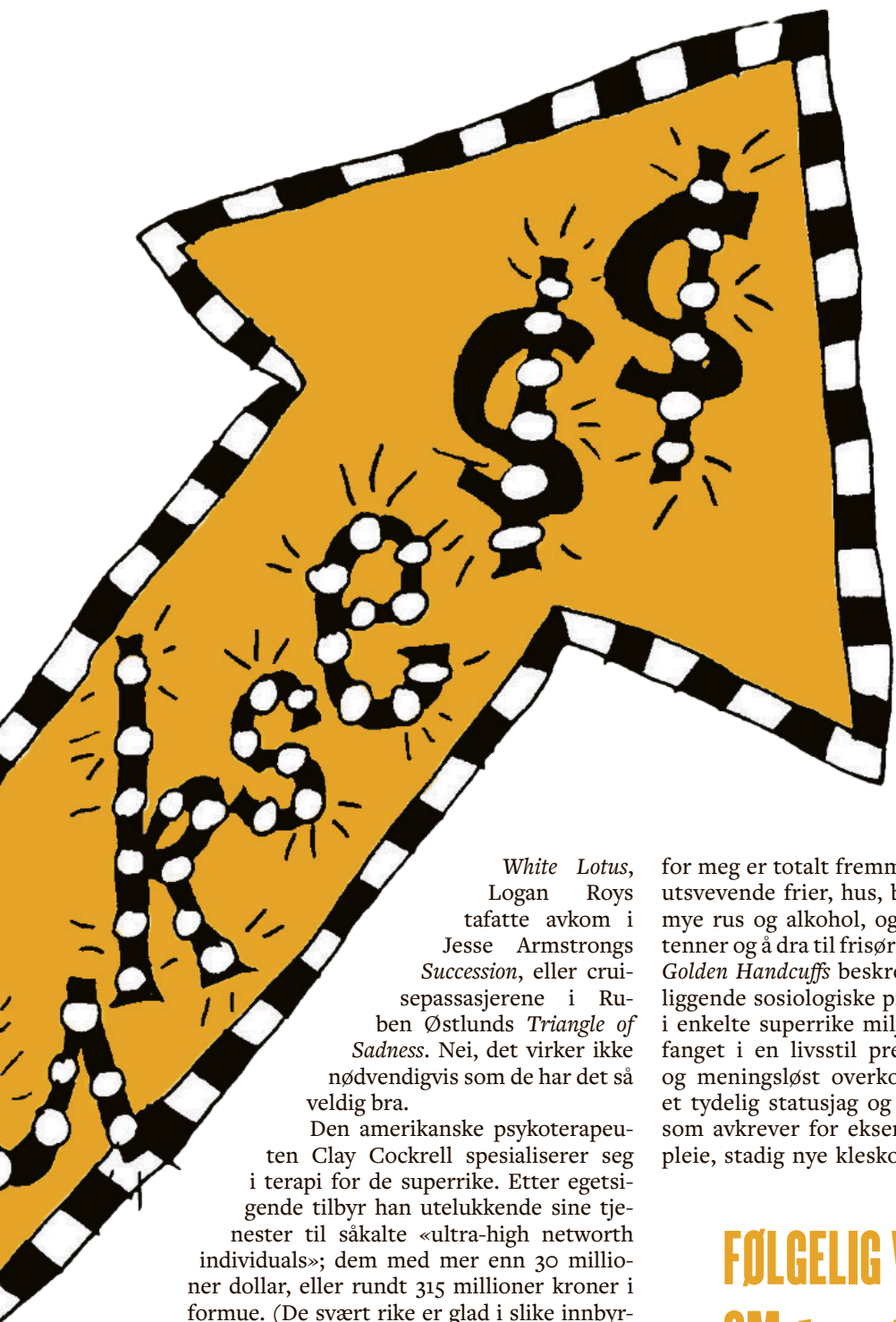
noen nye venner, heller. Ikke var det blitt noe *haute cuisine* og utforskning av kulturlivet i byen som var deres nye hjem, og ikke hadde de møtt noen kvinner de kunne sjarmere med sin nyvunne *sprezzatura*. Tiden gikk med til jobb, etterfulgt en kort tur hjem for noe take-away, litt søvn, og en kjapp dusj. Denne rutinen ble kun avbrutt av en ritualistisk og skikkelig heftig bytur hver natt til søndag, som var den ene dagen i uka de hadde fri. Imidlertid, passet de på å påpeke, tjente de *grassalt* mye penger.

De fire legitimerte sin nye livsstil med at de etter hvert ville bli avsendig rike. Etter å ha samlet bonuser i noen år, ville de få seg en *wealth manager* som plasserte pengene i hedgefond, *private equity* og eiendom, samt hjalp dem med skatteplanlegging. Etterhvert ville de kanskje også få en mindre belastende arbeidsstilling. Da, mente de, ville livet begynne.

I blant frister det unektelig å bli skikkelig rik. Imidlertid kommer det, som de fire italienerne kunne attestere, gjerne ikke gratis. I tillegg er det jo også slik at de svært rike, på andre siden av kverna, ikke nødvendigvis fremstår som særlig tilfredse og veljusterte de heller. J.D. Vance, for eksempel, er veldig rik, men fremstår jevnt over som misfornøyd med det meste. Trump, Musk, Peter Thiel – fullstendig sprø. I tillegg har vi en bråte mer eller mindre overbevisende popkulturelle eksempler på arketyper «rik person som er klin gæren», fra hotellgjestene i Mike Whites *The*

White Lotus, Logan Roys tafatte avkom i Jesse Armstrongs *Succession*, eller cruisepassasjerene i Ruben Østlunds *Triangle of Sadness*. Nei, det virker ikke nødvendigvis som de har det så veldig bra.

Den amerikanske psykoterapeuten Clay Cockrell spesialiserer seg i terapi for de superrike. Etter eget seg selv tilbyr han utelukkende sine tjenester til såkalte «ultra-high networth individuals»; dem med mer enn 30 millioner dollar, eller rundt 315 millioner kroner i formue. (De svært rike er glad i slike innbyrdes taksonomier for å skille de litt rike fra de veldig rike, de veldig rike fra de superrike, de superrike fra de ultrarike, og så videre.) Disse har mange problemer, kan Cockrell sympatisk meddele: Grunnet pengene føler mange seg avsondret fra resten av befolkningen, og sliter med å stole på fremmede og danne nye relasjoner. Mangelen på rammer gjør at flere ser på tilværelsen som meningsløs. Andre føler seg som bedragere. Penger, sier han, bringer ikke bare med seg jordslige gleder, men også sosiale vansker, sjelelige kvaler, og følelser som skyldfølelse og skam.

Når han snakker om de psykiske aspektene ved å få svært mye penger, peker Cockrell spesielt på skismen som dannes mellom de svært velstående og andre når de tror at nye bekjentskaper utelukkende er ute etter pengene deres, og ikke genuin bekjentskap. Av samme grunn kan de superrike også kjenne seg isolert fra dem de kjenner fra tidligere. Mange ender genuint med å få en mer begrenset sosial sfære å forholde seg til. I tillegg fungerer enkelte slike superrike miljøer gjerne slik at folk bryr seg enda mer om penger og status. For mange er denne mangelen på reell sosial tilhørighet, samt det kontinuerlige jaget etter materielle statusmarkører, i miljøer hvor dette i større grad gir tilhørighet og aksept, en fremmedgjørende opplevelse.

The Golden Handcuffs, kalte en annen studievann av meg dette, da vi satt på bar i Holborn en dag etter forelesning. La oss kalle ham Giorgio. Giorgio hadde en far som bygget opp og solgte et ingeniørselskap da han var yngre, og endte som milliardær. Følgelig hadde Giorgio vokst opp i en velstand som

for meg er totalt fremmed: Han forteller om utsvevende frier, hus, biler, båter, voldsomt mye rus og alkohol, og ting som å få finertenner og å dra til frisøren hver uke. Begrepet *Golden Handcuffs* beskrev for ham de underliggende sosiologiske prosessene som virker i enkelte superrike miljøer, for å holde folk fanget i en livsstil preget av materialisme og meningsløst overkonsum. Mer spesifikt et tydelig statusjag og innbyrdes renkespill som avkrever for eksempel striglende selvpoleie, stadig nye kleskolleksjoner fra riktige

som hadde søkt over femti internships, fordi de hadde som nokså enhetlig mål å jobbe vettet av seg i en av «de store» og karre seg, for tilsynelatende enhver pris, inn i den samme formen for ekstrem velstand.

Det underlige med mye av dette var at det ofte virket å dreie seg om rikdom for rikdommens egen del. Møtet med disse som iherdig klatret disse tinder eller stotanker jeg hadde om at dette gjerne ikke nødvendigvis resulterer i et liv som er til særlig misunnelse. For dem som hverken hadde en skikkelig god business-idé eller sterke visjoner for hva de ønsket å bruke enormt mye penger på, fremsto derimot jaget etter enorm velstand som ganske sprøtt. I tillegg kommer ulikhetsaspektet. Selv bodde jeg i et nabolag stort sett bekledd av sosialboliger som ikke var pusset opp på flere tiår. Samtidig var det alltid kø på billigbutikken, hvor det selges *knock off*-versjoner av oppvasksåpe og *baked beans*, og familier lok-

kes inn av barneprodukter med heftig rabatt. Folk sliter mer enn på flere tiår. Dette er synlige utviklinger, som på sitt vis fikk virkeligheten et par postnumre bortenfor til å fremstå desto mer absurd.

Jeg har fundert over Bloom den siste tiden, fordi han nettopp peker på at samtiden mangler kulturelle og verdimeslige felleskjennelser som gir oss tydelige mål å sikte etter i tilværelsen. Man blir i fravær av disse overlatt til å skape seg selv som menneske utelukkende som individ, basert på egne observasjoner og antakelser. For mange, gitt hva vi eksponeres for, blir dette gjerne et jag etter rikdom for rikdommens skyld. Man trenger slettes ikke være enig med klassisten Bloom i at den rette medisinen er å lese den eldre vestlige kanon og dyrke klassiske dydsmønstre. Men kanskje kan vi være enige om at penger ikke nødvendigvis er noe særlig målestokk for suksess.

FØLGELIG VAR DRØMMENE OM *la vita mondana* I LONDONS FINANSVERDEN MØTT MED EN HEFTIG REALITETSORIENTERING: DE SÅ ALDRI SOLENS LYS

merker, samt middager, fester og ferier, hvor det gjelder å vise seg frem og overgå hverandre. Kampen etter velstand og status er ikke over når man har fått masse penger, mente han: Den skifter bare vesen, ofte til det verre. Dette kunne være psykisk utmattende å leve i, mente han. Selv ønsket han for øvrig, passet han på å påpeke, å bruke sin egen velstand til noe fornuftig: Han ville bygge et selskap som hjalp italienske småbedrifter med digitalisering og kryptering og beskyttet dem fra økonomisk kriminalitet. Giorgio var riktignok skruppelløs, men egentlig en veldig sympatisk og innsiktsfull type.

For meg ble møtene i London et fascinerende innblikk inn i en verden jeg hadde lite eller ingen kjennskap til. Det opplevdes merkelig å møte folk på bar, jevnaldrende og gjerne yngre, som fløy privatfly i feriene, diskuterte eiendomsinvesteringer i byer hvor få av oss engang har råd til husleia, klaget over skattenivået, og fortalte at de aldri hadde vasket sine egne klær. I tillegg til dette kom det å sitte i forelesning med klassekamerater

FIASKOSPÅLLEN 20

FIASKO / 19. september 2024

Vi har alle kjent oss som fiaskoer på et tidspunkt i livet, og flere skal det bli. Da kan det være lett å glemme at idrettsstjerner, berømte kunstnere og toppolitikere har følt seg mislykket en gang eller to de også. Vi har spurt Bendik Kaltenborn, illustratøren bak Todd Terje sine albumcover, Fuglen-logoen og mye, mye annet, om å dele en historie fra da han selv kjente følelsen av fiasko i ryggmargen:

«Det blir jo naturlig nok mange fiaskoer oppigjennom et aktivt yrkesliv (og privatliv), men for min del begynte det tidlig. På barne- og ungdomsskolen satt jeg bare og tulla og tegna, og så bestemte lærerne at de skulle kaste meg ut og sende meg til Sollerudstranda, der jeg kunne snekre båter i stedet. Trusse-len satte en støkk i meg, så jeg skjerpa meg og fikk bli på Marienlyst med alle vennene mine. Også var jo ikke tegninga bort-

kasta, i og med at det ble levebrødet mitt.

Av fiaskoer fra nyere tid kan jeg jo trekke fram en illustrasjon jeg fikk refusert, etter å ha jobbet meg grønn i trynet med den en hel uke. Jeg skulle opp på hytta for å skrive manus. Om morgenen før jeg satte meg i bilen fikk jeg en jobbhenvendelse fra The New Yorker som jeg takket ja til. Tenkte jeg skulle greie å sjonglere jobben med skrivinga. Oppgaven var å illus-

Bendik Kaltenborn

trere Rocketman-filmen om Elton John, som hadde premiere snart.

Saken er at når man påtar seg en sånn jobb, vet man aldri hvor mye jobb det egentlig blir: Noen ganger er jeg stilt inn på riktig frekvens og nailer tegningen på et blunk, mens andre ganger kjører jeg rett i grøfta og spinner i dagevis og blir sur i sjela.

Jeg var stipendiat på Kunsthøgskolen i Oslo (Khio) på den tiden og førte aktivt dagbok, så her er episoden (skrevet rett fra levra)»:

Lørdag 1. juni, 2019

«Jeg var på hytta en uke. Føltes veldig spesielt å kjøre opp helt alene i min egen bil for første gang, en enorm frihetsfølelse! Egentlig dro jeg for å jobbe med filmen min, men så gikk hele uka med til å illustrere Elton John, som New Yorker endte med ikke å bruke, etter stor og frustrerende innsats. Strevde skikkelig, hele uka

handla bare om å få til trynet til Elton John. Tok refusjonen ganske tungt, det gikk innpå meg, og kanskje særlig nå for tiden siden jeg ... det er så mye forandring, både med arbeidslivet og privatlivet. De fikk en annen illustratør til å lage en tegning som rett og slett var ganske døll og jeg kunne ikke begripe hva som var galt med min løsning? Den var jo vilt mye mer sprek og forseggjort,

pekte på detaljer i filmen osv. Og hvorfor gikk de til en annen i stedet for å bare be meg tegne noe annet? Det er jo det som er vanlig prosedyre ... Men det som tok meg hele føkkings uka var rett og slett bare å få fjeset til å ligne ... det sliter jeg av og til så helt infernalsk med at jeg like gjerne kunne blitt bedt om å løse intrikate brøker.»

-For spesielt interesserte kan man lese resten av dagboka mi + mye annet i avhandlingen min som ligger ute til gratis nedlastning på KHIOs nettsider. Bare søk på "Tegning, form og drama", så finner du den.

Proffene svarer

De aller fleste av oss kommer til å leve helt alminnelige liv. Streite og forutsigbare. Kanskje en og annen opptur her og der. Men per definisjon er suksess forbeholdt én liten gruppe. Og nettopp *det* er ikke alltid like lett å erkjenne. Vi har derfor spurt tre godt bevandrede professorer om svar:

Tekst DAGNE OMLAND   Illustrasjon NORA HOGNES BERG

HVORFOR FRYKTER VI MIDDELMÅDIGHET?

FILOSOFEN

Vi lever med en forståelse av oss selv som født inn i verden med den oppgave å skulle bli oss selv. Med Nietzsches ord: Du skal bli den du er. Å være middelmådig er da å være en slags «ingen» mens å være enestående er å være «noen». Sannheten er at de fleste av oss per definisjon er middelmådige, men vi har også en tendens til å overvurdere egne evner og prestasjoner. Vi kan si at folk flest ikke innser at de er som folk flest. Frykten for middelmådighet skyldes kanskje en halvt fortrengt innsikt i at det er hva man er. For min egen del har jeg for lengst slått meg til ro med min middelmådighet. Det er helt fint å være helt vanlig.

Lars Svendsen,
professor i filosofi
ved Universitetet i Bergen

ØKONOMEN

Betydningen av rangering og verdien av suksess blant de kvalifiserte kan lett overdrives. Å være middelmådig betyr å være under middels god innenfor en gruppe når det gjelder evner, dyktighet, utførelse eller kvalitet. Fordelingen av slike trekk er trolig høyreskjev i de fleste grupper, slik at flertallet ligger under gruppegjennomsnittet. Ofte må rangeringer basere seg på små forskjeller. Et flertall har derfor grunn til å frykte å være under middels, selv om vi ikke stiller så mye svakere enn de andre. Verden bruker altfor mye tid og krefter på slike rangeringer der likhetene dominerer. Faren er derimot å overse store absolutte forskjeller – særlig når form, framtoning og sosial posisjon blir ensbetydende med et godt og vesentlig innhold.

«Det viktigste er å være pen i tøyet», sa småborgerskapet i Bergen – og Willy Loman til sønnene sine i Arthur Millers skuespill *En Handelsreisendes Død*. Det gikk ikke så godt i noen av tilfellene. Det viktigste er selvsagt å være opptatt av noe viktig og å jobbe hardt med andre.

Kalle Ove Moene,
professor i samfunnsøkonomi
ved Universitetet i Oslo

SEXOLOGEN

Mennesker har behov for tilhørighet og lengter alltid etter å elske og bli elsket. De siste femti årene har det vært en utvikling fra behovet for å være «som alle andre» til et ønske om å bli sett på som unike individer.

Dette ser vi også når det gjelder seksuell identitet. Fra å tidligere å ha et stort fokus på kjønn (hva slags kjønn er du og hva slags kjønn blir du tiltrukket av), er vi i dag mer opptatt av personlige egenskaper, status, utseende og alder. Vi tenner rett og slett mer på personen og mindre på kjønnnet deres.

I denne sammenheng kan det middelmådige betraktes som noe tradisjonelt og bakstreversk: Noen som ikke utmerker seg spesielt. Som middelmådig blir man lett anonym, og fremstår derfor ikke like attraktiv i et samfunn med et større mangfold av individer. Heldigvis kan vi trøste oss med at mennesker er mangfoldige, og derfor vil bare et mindretall av oss utmerke seg. De fleste av oss er tradisjonelle, og ønsker oss en trygg og forutsigbar partner - gjerne en som er middelmådig nettopp fordi det er trygt. Og når man elsker og blir elsket, vil selv det gråeste individ stå frem i stjerneglans og være helt spesielt innenfor forelskelseskokongen.

Elsa Almås,
professor i sexologi
ved Universitetet i Agder

